

Recensie: Joy ★★★★****

Opera Antwerpen
vrijdag 29 maart 2019

foto © Cheryl Mann

Recensie:

Fans van absurdisme kunnen hun hartje ophalen in de Antwerpse zalen dezer dagen. Musicalfans kunnen dat in de geüpdate herneming van Spamalot in de Stadsschouwburg, terwijl liefhebbers van ballet en hedendaagse dans hun portie absurde humor kunnen vinden in Joy, het 47ste werk van Alexander Ekman wiens choreografie twee jaar geleden, op 26 april 2017 in première ging in Chicago. Ballet Vlaanderen brengt het energieke werk in het eerste deel van een tweeluik waarbij gefocust wordt op recent werk van twee Zweedse choreografen. In het tweede deel doet het veel ernstiger B.R.I.S.A. van Johan Inger dat ie voor het Nederlands Dans Theater 2 op 6 maart 2014 creëerde en in première liet gaan tevergeefs een poging om ons omver te blazen.

In Joy draait alles om vrij bewegen en plezier (de voorstelling is dan ook het resultaat van improvisatie) al lijken mensen nu eenmaal ook de kudde te volgen en imitatiegedrag te vertonen. In B.R.I.S.A. staat de wind centraal via een windmachine links waarnaartoe gestapt wordt, enkele haardrogers en een rode waaier waarvan meerdere dansers willen genieten, als beeld voor verandering, iets kleins dat uiteindelijk grote gevolgen kan hebben. Hoewel die choreografie ook een zekere levensvreugde uitstraalt, op het tapijt wordt bijvoorbeeld behoorlijk wat gegleden, en via een scène met principal Nancy Osbaldeston die langs verschillende kanten haardrogers rond haar krijgt waarbij de lucht met haar jurk en haren gaat spelen, zeker wanneer een exemplaar ingeruild wordt voor een krachtige bladblazer, voegt Inger een pittige erotische laag toe, toch gaat onze voorkeur naar Joy, ook al omdat B.R.I.S.A. voor een deel een vierde wand optrekt via verticale draden vooraan het podium. Hoewel de twee werken qua danstaal behoorlijk wat gemeen met elkaar hebben, voelt B.R.I.S.A. toch net dat ietsje formeler, afstandelijker en serieuzer (o.a. via Nina Simones 'Black Swan', 'Wild is the wind' en 'Sinnerman') aan dan Joy. Om kort te gaan: we hadden moeite om de klik te maken na Ekmans werk om in het universum van Inger te stappen.

Bij zeer veel toeschouwers staat Ballet Vlaanderen gekend als een huis dat vaak serieus uit de hoek komt. Hun succesvolle voorstellingenreeks van Giselle is daar bijvoorbeeld een mooi voorbeeld van. Dat de compagnie van vele markten thuis is, blijkt al jaren tijdens Choreolab waarbij de ballerina's en ballerino's zelf hun choreografieën mogen bedenken en (laten) uitvoeren. Niet zelden zit daar een zekere speelsheid en humor in. Het is dus erg plezierig om dat humoristische potentieel nu ook op scène te zien tijdens het half uur durende Joy dat een perfecte timing en spanningsboog kent.

Waarom we van deze choreografie houden? Omdat een kritische stem in het begin de zaak, waarbij elke danser ogenschijnlijk maar wat zit te doen en vrij beweegt, letterlijk én figuurlijk de dansers uitkleedt. 'Als u dit ziet in een galerij kan u elk moment weg. Maar hier zit u vast.', 'Ik vraag me af hoe lang het duurt om hun kostuums uit te doen?', 'Kunnen we plezier creëren?', 'Kan je dansers zien die een kutdag hebben en het aan het faken zijn?' klinkt het onder andere. Joy doet dus aan heerlijke zelfkritiek en -humor. Een witte neonflamingo komt tevoorschijn. Ekman laat zijn dansers achter elkaar op pointes al wandelend grote passen zetten. Het levert niet alleen een erg komisch beeld op, het doet ook denken aan flamingo's. Ook met het dierlijke (en menselijke kuddegedrag) drijft ie letterlijk en figuurlijk de spot. Door

“ jawel ” de spot te richten op 1 man die plots in extase begint te trillen en op te springen. Het ensemble komt hem achterna, imiteert zijn gedrag en is nog aan het springen terwijl hij al gestopt is en naar een andere plek op het podium gaat. Dit zien we twee keer herhaald, herhaling als komisch stijfje dus. Een van onze favoriete momenten is met stip de ‘shoe drop’ waarbij de Britse Nancy Osbaldeston ook even in het Nederlands spreekt. Wat aanvankelijk start als een los idee, gaat op den duur over in een knap getimed ritmisch pointes laten vallen door drie groepen, terwijl de dames in het gelukzalige moment lekkere quotes droppen als ‘Once you drop you can’t stop.’ en ‘ain’t no party like a shoe drop party’ om ze finaal allemaal samen te laten vallen. Een knap staaltje rond humor en het belang van sterke timing levert Ballet Vlaanderen hier af waarbij de Française Laurine Muccioli (corps de ballet) op onze radar verschijnt door de knappe manier waarbij ze piekfijn dansen én gezichtsexpressie met elkaar combineert. Ofwel: ze straalt bruisend (dans)plezier uit. Verder zien we het gezelschap “ ook de mannen ” op lichtroze hakken (niet al te gracieus overigens) bewegen, of rechts achteraan op hun pointes dansen alsof ze in een discotheek staan. Joy combineert daarbij videoclipdans, ballet (o.a. in de diagonale lijnen, sprongen en lifts) en hedendaagse dans. Het levert een heerlijk luchtige en hilarische cocktail op wat ook te horen is in Tiga's ‘Shoes’. Een plus daarbij voor Matt Foley die op zijn lichtroze hakken, net als compagnie manager Kiki Vervloesem achteraf naar de receptie van deze première trok. Wat houden we ervan wanneer een voorstelling achteraf doorgetrokken wordt in het buigen, of bijvoorbeeld bij een receptie.

Net als in Joy zien we ook in B.R.I.S.A. gelijkaardige passen, zoals de golvende beweging. In Joy gebeurt dat in een scène met een ballon waarop een smiley staat, in B.R.I.S.A. wordt iemand van Ballet Vlaanderen omhoog getild en zo golvend over de handen van de anderen over de scène gebracht. Ook hier schittert eerste solist Matt Foley opnieuw, bevestigt Nancy Osbaldeston en zien we onderstreept Lara Fransen (corps de ballet) opnieuw dat ze een verdomd straf seizoen aan het dansen is, in die zin dat ze met haar techniek (en korte coupe) ondertussen zeer sterk doet denken aan Nancy's kwaliteiten.

Conclusie van de avond: we enjoyed Joy (more).

< Bert Hertogs >